

Մանգումսի Էֆեսոս

Մ Ի Ի Ն Ա Տ Ի Ի

ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳԸՅՅԵ ՎԵ ՄԵՎԱՏՏԸ ՍԱՅԻՐԷ

ՊԻՐԻՆՃԻ ՍԷՆԷ

1866 ՄԱՐՏ 10 ԲԵՐԵՏՄՊԻՆ

ՆԻՄԵՐՈ 10

Մանգումսի Էֆեսոս հասցեատար 5 եանի սենեկտ 260
նիւսիւ վերիւն, սենեկ վերստի, բոսթա փարապո տախի
իւնիստ օլարագ, 200 զէ՝ օլուպ, ալթը պլըզը 100 զէ՝ օլա-
ճագ, վէ նիւսիսի տախի 50 ար փարապո սաթըլաճագ տըր :

Իլանաթըն պէհեր սաթըլը իւն, պի-
րինճի տէֆատա 5, իքինճի տէֆատա 2,
վէ իւնիւնճիւ վէ սայիր տէֆալարտա 1
էր ղուրուշ ալընաճագ տըր :

Մէքթուպ վէ սայիրէ, իսթանպուլտա Պաղլէ Գարուս-
խարիճնտ, գարաղօխանէ իւն ճամիի շէրիֆ արա եւ-
րինտէ քեային Շապըր իանընտա, կարապետ 3. Փանոս-
եանըն 18 նիւսիսի օտապընա կէօնտէրիւնէ ք տիր :

ՀԱՎԱՏԻՍԹԸ ՏՈՒՆԻԼԻՑԷ

« Իսթիլիստաթը մայիլէտի օլմայան զի-
րա (չիֆթաճի) Էհալի, մէվսիսի զիրաւթ-
տա հալ ու իգթիտարարընա կէօրէ ազ-
ջօգ իսթիլիստաթ վէ իսթիլիստաթ միւ հթաճ
օլմայարըլա, պիչարէլէրին պիր թաղըմ
միւ հթէրիւ վէ ղուտտար միւ իստաթա-
ճըլար էլլէրին տիւշէրէ, նէ տէրէճէ
մազըմ վէ ղաւորտիտէ օլտուգարը, վէ
թէհամիլէ գապիլ օլմայաճագ սու-
րէթտէ պարը սաղըրիլ տիւշեուն ալթընա
կիւրէրէ, նիհայեթ իւլ էմր միւ թէ-
սարըլթ օլտուգարը թարլա վէ պաղ վէ
պաղլէ կիպի էմրըրէրին սաթմայընճա
խէրա օլմայաթըլա միւսթարիթի թա-
րիֆ վէ պէյան տըր :

« Պու ճիւմէտէն օլարագ իգիթի ճի-
վարընտա քեային Գարա-Պուրուշ Էհա-
լիստէ, Էհլի զիրաւթ վէ Ֆէլահաթ օ-
լարագ իսթիտանէյէ միւ հթաճ թաղըմ
տան պուլունմարը, վէ քէնտիլէրինտէն
պաղա ազճէ թէտարիլ իտէճէ մահալ
օլմարըլը, միւրապահաթըլըն մալիւմ
լարը պուլունմար ճիւնթիլէ, կիթիլթ-
ճէ Ֆայիլին մրգտարըն թէրագը իթ-
տիրմիլ, վէ թու թուրապիլիթիլին, եանի
սենեկ վէ եիւզտէ եիկիթի վէ օթուգ
պըլգ ղուրուշ Ֆայիլ իւն ազճէ իգիթագ
իլլէմէքտէ պուլունմալ օլմարըլը, Է-
հալի մէրգում, մէզրաա վէ պաղ վէ
պաղլէլէրին իմար իտէճէ քեթտէ, պիր
թարաթտան քէնտիլէրի իստաթ օլմագ-
տա, վէ մէպալիլի միւսթագըրէլին մէվ-
սիթ իթէտիլլէ վէ իֆաթ, մահսուլ իո-
լաթը գէմանընա միւ թէվագըրթ օլտու-
ղունտան, իստա հըլիլ էլլիսի պիր սէ-
նէ տտէմի Ֆէլգ ու պէրէթթ թուլթթ
օլունաճագ օլա, օ միսիլիւ աղըր Ֆա-
լիլլէ ազճէ իսթիլիլագ վէ սարթ իտէն-
լէրին, թէտիլլէտի տիւշեունա միւզթէ-

տիր օլմայարագ, ազըպթ էմիւր վէ էմ-
վալարըն սաթըլա, Ֆաթըր վէ զիլլէթ չէք-
մէք տէ օլտուգարը աշիքեարարը :

« Իլթէ պիրտ Էհալին պէօլլէ աղըր
Ֆայիլ իւն ազճէ իսթիտանէյին միւ հ-
թաճ օլուպ, պիր տիրըր իտէլարը գա-
լունթթ օլմայարը, թարաթը տէօլլէթ-
տէն միւքլլէթ օլտուգարը վէրիլ վէ
սայիրէ տախի վագթիլլէ վէ թէմամիլ-
լէ թէտիլլէ վէ իթէտիլլէ իտէմտիլլէրի-
նէ պաղլընա սէպէպ օլտուղունա, վէ
սայիլի թէսճիլաթ վայէյի հաղըթի
Միլթարիտէ եազըն վագթիլլէ Տէր սա-
տտէթտէ թէշթիլ վէ քիւշաթ օլունմալ
օլան Շիրքէթի Մահսուլտէյի Օսմանիլլէ,
վէ Շիրքէթի Մալիլ կիպի գուլմանեա-
րըն պիրինճի վագթիլլէրի վէ պէլլէր սէ-
պէպի թէտսիլլէրի պուլ մագուլլէ միւ հ-
թաճին Էհլի զիրաւթ միւթէտիլ կիւ-
զէլթէ իւն ազճէ իտանէ վէ իգիթագ քա-
զիլլէտի պուլունտուղունա պինտէն, պա-
տէլլէն իսթիտանէյէ միւ հթաճ պուլուն-
նան Էհալիլլէ, մէզթիլլէր գուլմանեա վէ
մէմալլէր մահսուլտէյի շահանէլին մա-
հալը սայիրէսինտէ պուլունտան շէպէլլէ-
րի թարաթըլընտան Էհլէն Ֆայիլ իւն
ազճէ իգիթագ իսթիլլէրէ, պիչարէ Էհալի,
միւրապահաճը ղաւորտարընըն բէնէյի
զուլմ վէ իթիտաթըլընտան գուլմարը-
սա, վէ եաթաթ թուլա վիլայէթի տախի-
լինտէ քեային իվա, վէ գազա, վէ գա-
սապալարտա եաթաթըլըն օլտուղու կի-
պի, Էհլի եէրտէ միւթ տուրտա իլլանէ
սանաթըլը աշըլարագ, Էհալիլլէ մէզ-
թիլլէր սանաթըլարտան ազճէ իտանէ ի-
տիլլէ, Էհլի հալտէ մէնաթիլլէ քէպիլ-
հուսուլլէ կէլլէլի տէրքեարարը, եօլի-
սա, շու հալ պուլ մէրքէտտէ թէմամիլ
իտէր իտէ, Ֆայիլին մրգտարը պուլ թա-
տէտէ տախի գալմայըլ, պէլլէր եիւզտէ

սէքսէն տէլլէլլէրին գատար թէրագ-
զը իտէր :»

« Թաշարարճա Ֆուգարանըն պաղը
մահէլլէրտէ շէրիլլէրի ղարուրթ ու-
տէֆալթէ պիր նիւմուն օլմագ իւզթէ,
պիլ տախի շու ատիլլէրի մէքթուպու-
տէրճ իտէրիլ :

« Մաղալըճ, մարտ 3.
« . . . միւլլէլլէթ :

« Իլլալու մէքթուպուլունտուղունա ղազէթ ու-
նըզտա տէրճ իթմէնիլլէ, կէօզ եաղաթը
տէօթէրէք թիւա իտէրիլ :

« Պիլիլ պաղլընա օլան մահսուլունտուղ
իլլէք տիր . հալ պուլլէր պիր գալ սէնտէն
պէրու, մահսուլ ալմամարըլընտան,
զաթէն բէրիլան հալտէ պուլունմագտա
վէ պուլ սէնտէ պիր պէրէթթի մահսուլ
ալմագ իւլիլիլլէ եաղաճագտա իլլէն
պուլ սէնտէ տախի պաղա պիր պէլա չըք-
մըշ, եանի եէր Ֆարէլլէրի աղաճարըմը-
զըն եարըսընը քէմիլիլ իստաթ իթմիլ-
տիր :

« Էվլէթ, եա . . . միւլլէլլէթ, սայէլի
Շահանէտէ, Էքսէր մահէլլէրին Էհալի-
լլէրի, սէտտէթի հալ իւզթէ իմար շէլ-
զաթ իթմէքտէ իլլէն, պիլ իտէ, Տէր-
ստատէթէ բէք ազ մէտաթէտէ պուլուն-
տուղունա թագուլլտէ, իլլիլիլլէ Էօլ-
լէ Ֆագըլար վարըր թի, ճէպլլէրինտէ
պէշ փարա պուլունմարըլընտան, նանը
պիլիլ կէօլմէքտէ իտէլլտէ, եէլիլ գա-
լընտարըն տօյուլմարըլընտան, աճ ու
թագսիլ գալմագտարըլալ : վէ պաղը-
լարըլըլ տաղարտան տուլլէլլէլլէլլէ
թագըլար կէթիլլէքտէ, վէ պիրագտա
պուլղուպ եաթաթ շափար իլլէ պէրապէր
իլլիլիլլէ ուն վէ Էքսէր եաղաճագտա
վէ օլուգ չօճուգըլըլա եէմէքտէտիր-
լլէր . օ՛՛՛, օ՛՛՛, աճըլլտան Էօլլէլլէր տախի
վուզու պուլունտուղունա ինանսանըլ ճա-

օլան ճիւղի պիր ուղղունսղուզ սէպէպինս տէն, էմրի թիճարէթէ պիւլիւք սէքթէ կէլիպ, վէ հէր պիր չէյ պահայա չըզմըշտըր :

« Պատեզին պաշգա պիր ֆէնայլը տահա չըզմասըն իչին, ձէպէլ էհալիսին սիւհալարը թօրանըլայա պաշլամըշ տըր : Հալ պուքի, աթէչի իսթիլալա չօգ տէֆա պիր օճագ կիպի օլմագտա օլան մանասթըրլար տախի գաթաթորըլարագ, բունպան կիւրունհունուն տախի սիւհալարը թօրանըլմըշ օլսա ճայիզ տիր : »

— Գալթա կիւմիւկիւ նազըրը սաւատէթլու Ֆրանգօ էֆէնտիյէ թիւթպէյ յի էվէլի սընըֆը սանիսի :

Շիրքէթի ումուլիյէյի Օսմանիյէ տիրէթօրու սանիսի իզլէթլու Փասիալի էֆէնտիյէ թիւթպէյի սանիյէ սընըֆը սանիսի թէվճիճ պուլլուլմուշտուր :

— Իթալեա տէվէթինին Տէր սաւատէթլու պուլլունան սէֆիրինին եէրինէ, տիկէր պիր զաթ թայեին գըլընտըլը մէսմուլթտան տըր :

— Տէր սաւատէթլու թէշքիլ գըլընմըշ օլան սըհհիյէ գօմիսիօնունա, Էունան տէվէթի թարաֆընտան մէմուրէն, Ղուտա նամ թապիպ թայեին վէ իրսալ գըլընմըշտըր :

— Վարնատան Շու.մուլայ գատար ինչա օլունմագտա օլան տէմիր եօլու պիթմիշ վէ իչլէմէյէ տախի պաշլամըշտըր :

— Մէմուլքի մահրուսէյի հազըթի Միւլիւքանէտէ իչլէմէթտէ պուլլունան բօթալարըն, վագթիյէ մահէլէրինէ աւտէմի վուսուլինէ, վէ թէսալլութը էշգընայա, վէ պուլ ճիհէթլէ հէր քէսիտիւլ չարը գարար վէ զեյան իթմէկէ սէպէպ օլան հէր նէվի պէյազ ազճէ, վէ մէսքիւքեթլը նէհասիյէ, վէ էշհայի սազըլէնին բօթալարալա նազըլ, սայէյի իսլահաթվայէյի ճէնապը ճիհանպանիտէն պուլ քէրթէ պա իրատէյի սէնիյէ լաղվ օլունարագ, սէքսէն իքի սէնէսի մարտընըն եէտիլնճի կիւնիւնտէն իթիպարէն, կէրէք Տէր սաւատէթ վէ կէրէք թաշաւա բօթալարա պէյազ ազճէ, վէ մէսքիւքեթլը նէհասիյէ, վէ խուրճա սըղմագ էշհայի սազըլէ ալընմամագտա պուլլունմուշտուր :

Ճէրէր

Ճէրիտէնին պուլ պահատա իսթիմալ իթտիկի պիր գաշ լուղէթլէր իլէ նէ անլաթմագ իսթէմիշ իսէ, պիզ անլայամալըշգըրը : շէյլէ քի, պիրինճի, բօթալարըն մահէլէրինէ վագթիյէ եէթիլմէտիկինէ, վէ իքինճի էշգըլանըն թէսալլութ իտէպիլմէտինէ, վէ իւչիւնճիւ պուլ եիւղտէն հէր քէսին տիւչարը գալար վէ զեյան օլմաթնա, կիւյա բօթալար իլէ պէյազ վէ պազըր ազճէ, վէ օգգատա աղըր օլան էշհայի սայիթէ կէթիւրիւլմէսի սէպէպ օլմագտա օլտու

ղունտան, էօյլէ շէյլէրին բօթալար վաւթաթաթլա նագլ իտիլմէսի եասագ օլունմուշ իսթիշ :

Շու եասաղըն ասըլ սէպէպինի պիլէմէյիզ : Լաքին ճէրիտէնին կէօթէրտիկի սէպէպլէրլէ տէ իքնա օլմալարը : չիւնքի բօթալար վուրաճագ վէ սօյաճագ էշգըլա, իտուրճարընտա էկէր պազըր վէ պէյազ ազճէ եէրինէ, ալթուլ վէ կիւմիւշ տախի պուլլունա, վուրաճագ վէ սօյաճագ, վէ պահատա աղըր վէ օգգատա իսթիլմէ շէյլէր պուլլուլունտա, տահա զեյատէ մէմուլ վէ մէսրուր օլմալարը, վէ բօթա իլէ էմանէթ կէօնտէրմէյէ մէճպուր օլանըն, պազըրտա զայպ իթսէ, ալթունտա զայպ իթսէ, հէր հալտէ տիւչարը գարար վէ զեյան օլմալարը չիւքհէտէն միւսթապիտիր : Եօգ էկէրէի, պուլ եասաղըն իւզէրինէ, « իտուրճարտա աղըր էշհա, վէ պէյազ վէ պազըր ազճէ պուլլունմալար, իլսա ալթուն վէ կիւմիւշ պուլլունմագտըր, ալթըզ պիզ հայտուլլուգտան վագ կէչմէլիյի տէյէրէք, հայտուլլուգտան վագ կէչմէք իսթլէր, օնա պիր շէյ տէյէճէկիմիզ եօգտուր : Ֆագաթ, մատամբի պուլ սէյլէտիկիմիզ ինթիմալին իսարիճինտէտիր, տիւքտիրքի, հայտուլլարըն տէֆ ու նապէտիտ օլունմասը զըմընտա, պուլ եասագտան չօգ մէնֆաթ հստըլ օլմալարագ տըր : վէ պինտէն ալէյ թիւք տիրքի, պուլ եասաղըն ազլէ եագըն պիր սէպէպի հազըգըր օլմալարըր :

Պունտանտա գաթիտըր, պիր մէմալքտէ թիւճարըլըն իլէրու կիթմէսի, հէր շէյին պիր մահէլտէն տիկէր մահէլլէ նագլինճէ գօլայլըզ վէ էմիյէթի մաթլուպէնին տէրքեար օլմալարնա թապիտիր : վէ հաթթա, պիր մէմալքին սէրվէթի տախի պուլ էսաս իլէ մուգայէսէ օլունսա ճայիզտիր : իմսի, պունտան նէչէթիտէրքի, էկէր մէմալքի մահրուսէյի Շահանէտէ, պունտան սօնրա, հիշ տէյիլ իսէ, բօթաճա տէրքեար օլան սիւրաթ վէ մուհասսէնաթ գատար, էշհայի սազըլէնին նագլինճէ, պաշգա պիր թարիզ վէ սուհուլէթ կէօթէրիլմէսինէ թալարճը Սալթանաթը սէնիյէտէն հիմմէթ պուլլուլմագ իսէ, տէյիլ շու եա պուլ քէսին թիւճարէթինէ սէքթէ կէլէճէկի, իլսա ումուլմէն թիւճարըլըն գարարտիտէ օլմալարը, գանըրմըզա պի իլթիպահ տըր : չիւնքի, չիւքէթի պէշէրիյէնին պիրինճի վէ էն պիւլիւք սէրմայէսի վագըթ գագանմագ օլտուլու կիպի, պիրինճի վէ էն պիւլիւք գարարը տախի վագըթ զայպ իթմէքտիր :

— Սիւվէյիշ գանալը մատտէսինտէն տօլայը Մըսըրա ազլմէթ իթմիշ օլան Սէրվէր էֆէնտի հազըթլէրիյէ կոստանդ

էֆէնտի կոստանդեան, պուլ տէֆա ալտէթ իթմիշլէրտիր :

— Գեր : Ներսէս սրբազան, իզմիտտէն ալտէթ իթմիշտիր :

— Լէվանթ Հէրալտա օգունտուլունա նագարէն, Աննա նամ պըրիքտէ պուլլունան թայիլէլէրտէն պիրիսի գօլէրալա թուլթուլմուշ օլուպ, վէ էթօալ տ'Օրիանըն թաաթիզինէ կէօրէ, մէրգուլմէլաճ, Գալթաթաա Բէրշէմպէ բազալընտա քեային թալեան իսաթալանէսինտէ, սէքիզ սաաթ զարճընտա վէֆաթ իթմիշտիր :

ԳԱՅԱԷՐԻՅԵԷ

Տիւնքի 9 նիւմէրօլու Մանգուլմէտէ Գայէրիյէճէ ճիւղի շէյ եագմըշ իտիք : իլթէ պու կիւն տախի իւչ հաթթա էվլէլ թարաֆըրագ կէրիշ օլան, սէքսէն գըթատան զեյատէ իմալը պիր գըթա մահսէրի տէրճ ու պէյան իլէ, կէրէք Սալթանաթը սէնիյէնին, վէ կէրէք հէմշէհիլէրիլմէսին նագարը տիգգաթլալըն տալթէթ իտէրիզ :

« . . . Միւլիլիք . . . »

« Թարաֆըրագ պիրիթէճէք բէք չօգ շէյլէր վար իսէտէ, պիր իքի ալտան պէրու վուգուա կէլէն պաղը հալլէր, պէղալթ տէրէճէտէ էսէֆէնկիզ վէ տէչէթամիզ պուլլունտուլունտան, պուլ տէֆալըզ եալընըզ օնլարըն պէյանիլէ իզթիֆա իտէրիզ :

« Գայէրիյէմիլլուլէ էշգըլարըզ պաշ գալտըրմըշ օլտուլունտան, Հայլարտան ֆիլիպպոս օղլունտան, վէ Բումարտան սանտըզ սարաֆը մուպիլինին, պիր իսթէչիէրին, վէ պիր գաշտա սայիր քիմէսիլէրին, լէլէն իսանէլէրի աշլարագ, իսայիլճէ շէյլէրի չալընմըշտըր :

« Պու ճէնայէթէ ճիւրաթ իտէլէր պուլլունուպ, միւսթահագ օլտուլարը միւճագաթ իճրա օլունմամասընտան ճէօթթէթ ալարագ, էշգըլա կիւրունտան պազըլար, սօգաղարտա եղըլմըշ օլան գարարըն իւզէրինտէն աշարագ, իսանէլէրին տամարընտա չըգտըրտան, վէ կէզլինմէքտէ օլան գըլարտան քիմիսինին եիւղիւնիւ պուլ իտիպ, քիմիսինին սինէսինի սըզըշտըրտըտան պաշգա, քիմիսինին տախի ըրզընա գատա իթմէյէ գալըշտըլարընտան, մէրգուլմէլէր տիւչէրէք գալգարագ գալընմայա, վէ «աւման, իմտատա եէթիլին» տէյի պաղըշմայա պաշլատըլարընտան, իչիտէլէր եէթիլլէր, վէ էտէպսիզլէր գաշարար : Ջիյատէ էսէֆիտիպ վէ տէչէթէ կիրիֆթար օլմագ եէրի շուրաւտըր քի, խըրըլըրգար կիճէնին նըսթընտա իճրայէ կէլտիկի հալտէ, պուլ սօնրաքի ֆէնալըզարա իսէ, կիւնտիւզիւն ըլըրընտա ճիւրաթ օլունմուշտուր :

« Էշգըլա կիւրունու, պուլ եաթըրգարընըն տախի եանլարընտա քեար գալտըլըն կէօտիւքտէ, պիր գաթ տահա քէսպի ճէսալթ իլէտիլքլէրինտէն, Բում գարընընըն

